

معماری غرب

ریشه‌ها و مفاهیم

نوشته‌ی

امیر بانی مسعود

نشر هنر معماری قرن

چاپ اول، بهار ۱۳۸۹

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا

- سرشناسه : بانى مسعود، امير، ۱۳۴۶-
عنوان و نام پديدآور : معماری غرب : ریشه‌ها و مفاهيم / نوشته‌ی امير بانى مسعود
ويراستار : عليرضا سيداحمديان
مشخصات نشر : تهران : نشر هنر معماری، قرن ، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهري : ۴۱۶ ص. : . مصور.
شابک : 978-600-5172-24-9
وضعيت فهرست نویسی : فیفا
يادداشت : ص. ع به زبان انگلیسی : amir bani masoud, western architecture : roots and concepts
يادداشت : کتابنامه : ص. ۳۹۳ - ۴۰۷.
يادداشت : واژه‌نامه.
موضوع : معماری -- تاريخ
موضوع : معماری جديد
شناسه افزوده : سيداحمديان ، عليرضا، ۱۳۴۸- ، ويرااستار
رده‌بندي کنگره : ۱۳۸۸ م ۲ ب ۴ / NA ۳۰۰/
رده‌بندي ديويي : ۷۲۰/۹
شماره کتابشناسي ملی : ۱۹-۷۱۶۹

عنوان : معماری غرب: ریشه‌ها و سناهم

نوشته‌ی امیر بانى مسعود

ویراستار : علیضا سیداحمدیان

ناشر : نشر هنر معماری قرن **HONAR-E-MEMARI**

صفحه‌آرایی : الهه شرفی، ساناز خلیلی و ساناز رحیمی

چاپ اول : بهسار ۱۳۸۹

لیتوگرافی : رسام کرافیک

چاپ : ایبانه

صحافی : کلچین

شمارگان : ۲۵۰۰

قیمت : ۱۲۰,۰۰۰ ریال

تولید آنلاینی مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری هنر معماری قرن

«عتدو انجمن فرهنگی دانشران کتاب دانشگاهی»

(©) حق چاپ محفوظ است.

شابک : 978-600-5172-24-9

• نشانی: تهران، خیابان متحج شمالی، پایین‌تر از مطهری، خیابان زهره، کوچه‌ی فایوسامه، پلاک ۱، طبقه‌ی همکف، واحد ۶، تلفنکس: ۸۸۳۴۲۹۶۱-۰۰۸۸۳۴۲۹۶

• علاقه‌مندان می‌توانند در صورت تمایل، از آثار منتشره در زمینه‌ی معماری و معماری داخلی در دفتر این مؤسسه بازدید به عمل آورند.

• خواننده‌ی گرامی! خواهشمند است در صورت تمایل جهت دریافت جدیدترین اطلاعات، فعالیتها و آثار منتشره‌ی این مؤسسه، آدرس ایمیل خود را در

سایت www.aou.ir ثبت نمایید.

۹	یادداشت مؤلف
۱۱	بخش اول: خاستگاه‌های معماری غرب
۱۳	فصل اول: بین‌النهرین
	سومر ۱۳: زیگورات ۱۴
	آشور ۱۶: ارگ شروکین II ۱۷
	بابل جدید ۱۹: شهر بابل
	عیلام ۲۰: چغازنبیل ۲۱
۲۳	فصل دوم: مصر
	پادشاهی قدیم ۲۳: مصطبه ۲۳: هرم پلکانی زوسر ۲۴: اهرام سه‌گانه ۲۵
	پادشاهی میانه ۲۸: مقبره‌ی صخره‌ای ۲۸
	پادشاهی جدید ۲۹: بناهای خت‌شپ‌سوت ۲۹: رامسس II ۳۰: معابد کرنک و الأقصر ۳۱
۳۵	بخش دوم: جهان باستان
۳۷	فصل سوم: تمدن اژه‌ای
	کرت ۳۷: کاخ کتوسوس ۳۷
	موکئای ۳۹: ارگ تیرونس ۴۰: خزانه‌داری آترئوس ۴۰: دروازه‌ی شیران ۴۲
۴۳	فصل چهارم: یونان
	دوره‌بندی هنر یونان ۴۳
	نظام‌های معماری ۴۴: دوریک ۴۴: یونیک ۴۵: کورنتی ۴۶
	معبد ۴۷: باسیلیکا ۴۷: پوسیدون ۴۹: آرمیس ۴۹
	آکروپولیس ۵۰: پروپولایا ۵۲: پارتئون ۵۳: آتنا نیکه ۵۵: اریختیون ۵۵
	فضاهای شهری و ساختمان‌های عمومی ۵۷: آگورا ۵۸: استوا ۵۸: بولتوتریون ۵۹: ثولوس ۶۰:
	استادیون ۶۰: گومناسیون ۶۰: تئاتر ۶۱
۶۳	فصل پنجم: اتروریا
	معبد ۶۴
	مقبره ۶۶
۶۷	فصل ششم: روم
	تکنولوژی و مصالح ۶۸
	معبد ۶۹: فرتونا ویرلیس ۷۰: وستا ۷۱: فرتونا پرمیگینا ۷۲: پانتئون ۷۲
	فضاهای شهری، ساختمان‌ها و تأسیسات عمومی ۷۵
	فروم ۷۵: فروم‌های امپراتوری ۷۶
	باسیلیکا ۷۸: اولیبا ۷۹: ماکستیسوس ۷۹: تریبر ۸۰
	حمام ۸۱: کاراکالا ۸۱
	فضاهای نمایش ۸۳: تئاتر ۸۳: آمفی‌تئاتر ۸۵
	ساختمان‌های مسکونی ۸۸
	تاق نصرت ۸۹
	آبار ۹۱

۹۳	بخش سوم: قرون وسطا
۹۵	فصل هفتم: صدر مسیحیت و بیزانس خاستگاه معماری مسیحی ۹۵ کلیسا ۹۷: سان پی‌یترو ۹۹: سانتا کستانتسا ۱۰۰: سان ویتاله ۱۰۱: ایاصوفیه ۱۰۳
۱۰۷	فصل هشتم: پیش‌رمانسک: کارولنژی و اوتونی کارولنژی ۱۰۷: نمازخانه‌ی سلطنتی شارلمانی ۱۰۷: سن گال ۱۰۸ اوتونی ۱۱۱: قدیس میخائیل ۱۱۲
۱۱۳	فصل نهم: رمانسک فرانسه ۱۱۴: سن سرژن ۱۱۵: سن پی‌یر ۱۱۷: سنت اتی ۱۱۸ ایتالیا، آلمان و انگلستان ۱۱۹: مجموعه بناهای پیزا ۱۲۰: سانت آمبروجو ۱۲۲: اشپایر ۱۲۳: دارم ۱۲۵
۱۲۷	فصل دهم: گوتیک زبان معماری گوتیک ۱۲۷: قاق و تویزد ۱۲۸: قاق تیزه‌دار ۱۲۸: پشت‌بند معلق ۱۲۸: پنجره‌ی کلسرخ‌ی ۱۲۹ خاستگاه معماری گوتیک ۱۳۰: سن دنی ۱۳۰ گوتیک آغازین ۱۳۲: لان ۱۳۲: نوتردام ۱۳۵ گوتیک متعالی ۱۳۶: شارتر ۱۳۶: رنس ۱۳۸: آمین ۱۴۱: سائزبری ۱۴۲ گوتیک شعاع‌سان ۱۴۴: سنت شاپل ۱۴۴
۱۴۵	بخش چهارم: خردگرایی در معماری
۱۴۷	فصل یازدهم: رنسانس تنوری و تکنیک ۱۴۷ رنسانس آغازین ۱۵۰: فیلیپو برولونسکی ۱۵۰: لئون باتیستا آلبرتی ۱۵۷ رنسانس متعالی ۱۶۰: دوناتو بُرامانته ۱۶۰ مَتریسیم ۱۶۴: آندره‌آ پالادیو ۱۶۴
۱۶۹	فصل دوازدهم: باروک ایتالیا ۱۶۹: سان پی‌یترو ۱۶۹: سان کارلو آله کوآترو فونتانه ۱۷۰: کفن مقدس ۱۷۱ فرانسه و انگلستان ۱۷۳: لوور ۱۷۳: ورسای ۱۷۴: سینت پال ۱۷۷
۱۷۹	فصل سیزدهم: میراث رنسانس روشگری ۱۷۹ نئوکلاسیسیسم ۱۷۹: انگلستان ۱۸۰: فرانسه ۱۸۴: آلمان ۱۸۸: آمریکا ۱۹۱ مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس ۱۹۲: اپرای پاریس ۱۹۳
۱۹۵	فصل چهاردهم: تکنولوژی جدید انقلاب صنعتی ۱۹۵: پل ۱۹۶: نمایشگاه ۱۹۷: ساختمان ۲۰۰ ورک بوند ۲۰۶
۲۱۱	فصل پانزدهم: مکتب شیکاگو
۲۱۹	بخش پنجم: رمانتیسم
۲۲۱	فصل شانزدهم: ریشه‌ها و گرایش‌های رمانتیسم باغ و باغ‌آرایی در انگلستان ۲۲۱ نئوگوتیک ۲۲۶ صنایع و حرف ۲۳۰ آر نوو ۲۳۲
۲۴۱	فصل هفدهم: اکسپرسیونیسم

۲۴۹	فصل هجدهم: آرگانیک
	فرانک لوید رایت ۲۴۹
	آلوار آلتو ۲۵۷
۲۴۵	بخش ششم: معماری مُدرن
۲۴۷	فصل نوزدهم: خاستگاه‌های هنری معماری مُدرن
	هنر انتزاعی ۲۶۷
	کوبیسم ۲۶۷
	فوتوریسم ۲۶۷
	کُنستروکتیویسم ۲۶۹
	ده استیل ۲۷۱
	باؤهاؤس ۲۷۳
۲۷۷	فصل بیستم: مُدرنیسم
	پیش‌تازان مُدرنیسم ۲۷۷: آدولف لوس ۲۷۷؛ لوکوربوزیه ۲۷۹
	میراث‌داران مُدرنیسم ۲۸۸: لودویگ میس وان در روهه ۲۸۸؛ لویی کان ۲۹۸
۳۰۵	فصل بیست‌ویکم: میراث معماری مُدرن
	سیام ۳۰۵
	سبک بین‌المللی ۳۰۶
	مینیمالیسم ۳۰۷
	های-تک ۳۱۱
۳۱۷	بخش هفتم: معماری بعد از ۱۹۶۰
۳۱۹	فصل بیست‌ودوم: پست‌مُدرنیسم
۳۲۹	فصل بیست‌وسوم: نئوکلاسیک
۳۳۳	فصل بیست‌وچهارم: دیکانستراکشن
۳۳۵	فصل بیست‌وپنجم: اکو-تک
۳۵۷	فصل بیست‌وششم: نئومُدرن
۳۷۳	فصل بیست‌وهفتم: سوپرمُدرن
۳۸۵	واژه‌نامه
	فارسی به بیگانه ۳۸۵
	بیگانه به فارسی ۳۹۱
۳۹۲	ارجاعات و یادداشت‌ها
۳۹۷	فهرست منابع و مراجع
	مقالات و کتاب‌های فارسی ۳۹۷
	مقالات و کتاب‌های انگلیسی ۴۰۱
	منابع تصاویر ۴۰۷
۴۱۰	نمایه
۴۱۴	پیشگفتار انگلیسی (Preface)

کلیت تمدن مغرب زمین را باید در زمینه، زمانه و شرایط برآمدن و زایش و بالندگی آن دریافت. لازم است که فرآیند این تحولات را به درستی درک نماییم، چون ما جدا از کل جهان نیستیم. از این رو باید این جهان و این که چگونه زاده شده، چگونه رشد کرده، و با چه بحران‌هایی مواجه شده است را بشناسیم.

کتاب معماری غرب: ریشه‌ها و مفاهیم می‌کوشد تا با شرحی ساده و روان داستان شکل‌گیری معماری غرب را از عهد باستان تا عصر کنونی و با تأکید بر خاستگاه‌ها، اندیشه‌ها، و گرایش‌های گوناگون بازگو نماید. موضوع این کتاب عمدتاً درباره‌ی معماری اروپا است؛ لیکن به معماری آمریکا تا آنجا که در تفکر و فرهنگ غرب مشارکت داشته نیز مربوط می‌شود.

کتاب حاضر متناسب با موضوعات بیان‌شده در هفت بخش و در بیست و هفت فصل تنظیم شده است. در بخش اول خاستگاه‌های معماری غرب مورد بررسی قرار گرفته است، که در اصل مقدمه‌ای بر شکل‌گیری معماری غرب هستند. از آنجایی که فهم تمدن غرب بدون بررسی تمدن‌های تأثیرگذار، به‌خصوص بین‌النهرین و مصر، امکان‌پذیر نیست، و یا لاقلاً نمی‌توان به عمق مفاهیم معماری آن پی برد، در این بخش تمدن‌های بین‌النهرین و مصر با تأکید بر بستر اجتماعی و تأثیر آن در شکل‌گیری معماری غرب مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در بخش دوم که با عنوان جهان باستان نام‌گذاری شده است تمدن‌های کهنه، موکنای، یونان، اتروپیا، و روم از زاویه‌ی معماری ساختمان‌ها و نحوه‌ی تأثیرگذاری آنها بر هم مورد بررسی قرار گرفته است. بخش سوم اختصاص به معماری قرون وسطا دارد که در آن معماری‌های صدر مسیحیت، بیزانس، پیش‌رمانسک (کارولنژی و اوتونی)، رمانسک، و گوتیک بررسی شده است. بخش چهارم، با عنوان خردگرایی در معماری، به رنسانس، باروک، میراث رنسانس (روشنگری، نئوکلاسیسیسم، و مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس)، تکنولوژی جدید (انقلاب صنعتی و ورک‌بوند)، و مکتب شیکاگو اختصاص یافته است، و در آن معماری این دوران از نظر مباحث نظری و نحوه‌ی تأثیرگذاری آن در معماری مورد بررسی قرار گرفته است. بخش پنجم، دربرگیرنده‌ی تحولاتی است که ریشه در رمانتیسم دارند و در آن به باغ و باغ‌آرایی در انگلستان، نئوگوتیک، صنایع و حرف، آژ نوو، اکسپرسیونیسم، و آرگانیک (کارهای فرانک لوید رایت و آلوار آلتو) پرداخته می‌شود. بخش ششم به معماری مدرن می‌پردازد، که با بررسی خاستگاه‌های هنری آن (فوتوریسم، کنستروکتیویسم، ده استیل، و باوهاوس)، معماری مدرنیسم (کارهای آدولف لوس، لوکوربوزیه، لودویگ میس وان در روهه، و لویی کان) و میراث آن (سیام، سبک بین‌المللی، مینیمالیسم، و های‌تک) مورد بررسی قرار می‌گیرد. و در نهایت، بخش آخر کتاب، که به معماری بعد از ۱۹۶۰ اختصاص یافته است، به بررسی جنبش‌های هنری و فکری پست‌مدرنیسم، نئوکلاسیک، دیکانستراکشن، اکوتیک، نو‌مدرن، و سوپرمدرن با تأکید بر کارهای ساخته‌ی معماران اروپایی و آمریکایی می‌پردازد.

این کتاب برای کسانی نوشته شده است که به‌دلیل آشنایی مختصر با «معماری غرب» سردرگم شده‌اند، و بی‌پرده بگویم برای کسانی است که از تاریخ معماری می‌هراسند. دانشجویانی که برای اولین بار در کلاس درس آشنایی با معماری جهان و یا معماری معاصر حضور می‌یابند، مطمئناً از دروس مزبور واهمه دارند. ترسشان از این است که مبدا این دروس را متوجه نشوند. آنها همواره به دنبال مرجعی می‌گردند که به زبانی ساده و نظام‌مند به جوهره‌ی سیر تحولات تاریخی معماری غرب بپردازد. نگارنده امیدوار است که کتاب حاضر، دستکم تا اندازه‌ای، خلأ موجود را برای دانشجویان معماری پر نماید و حتی نیاز عامه‌ی خوانندگان را برآورده سازد.

سپاسگزاری

از دست‌اندرکاران چاپ و نشر این اثر، به‌خصوص جناب آقای شهریار خانی‌زاد، مدیریت محترم نشر هنر معماری قرن، به‌خاطر هفت به چاپ کتاب؛ و از دوست بزرگوارم، آقای علیرضا سیداحمدیان به‌خاطر ویرایش متن کتاب، و خانم‌ها الهه شرفی، ساناز خلیلی و ساناز رحیمی به‌خاطر صفحه‌آرایی کتاب، و از آقای حمید خُداپناهی به‌خاطر بازخوانی متن نهایی و از خانم الناز رحیمی سپاسگزارم. و سرانجام، اما نه کمتر از همه، از همسر کم‌تلاش و کمال تشکر را دارم که همواره مشوق و همراهم بوده است.

امیر بانی‌مسعود

تهران، بهار ۱۳۸۹